

Білюк Катерина Іванівна,
курсант 4-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Пиріг Ігор Володимирович
*професор кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
доктор юридичних наук, доцент*

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРЕВЕЗЕННЯ ТА ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Незаконний збут наркотичних засобів є найнебезпечнішим і найпоширенішим злочином в наш час. Маючи доступ до багатьох наукових джерел і хімічних елементів, злочинці для того що б заробити гроші, виводять нові формули для виготовлення наркотичних засобів. Наркотична залежність охоплює всі сфери людського життя і призводять до їх руйнування. Освіта, сім'я, робота, дозвілля, здоров'я людини й навіть спосіб життя, ставитися під загрозу. Сприяє поширенню організованої злочинності, підриває громадський порядок, часто загрожує суверенітету держав і руйнує економічні, соціальні і культурні основи суспільства.

У деяких регіонах нашої країни злочинцями-наркоманами вчиняється 70-80 % корисливих і корисливо-насильницьких злочинів. Тому дуже важливо запобігати і розслідувати такі злочини як незаконний збут наркотичних засобів.

Відображаючи і систематизуючи елементи кримінальної діяльності злочинця, криміналістична характеристика злочину, як і раніше, є стержнем будь-якої методики розслідування. Саме вона являє собою криміналістично значиму інформаційну базу для пізнання події злочину і обумовлює елементи розслідування. Одним із найважливішим елементом криміналістичної характеристики є спосіб вчинення злочину, до нього відноситься: незаконне виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, збут наркотичних засобів.

Розглянемо один з елементів криміналістичної характеристики, а саме способи незаконного перевезення наркотичних засобів. Його можна здійснювати морським, залізничним транспортом і авто- та авіатранспортом.

Аналізуючи наукові джерела, а також за результатами нашого дослідження перевезення здійснюються приблизно: 45 % автотранспортом, 44 % залізничним транспортом, 10 % морським та 1 % авіатранспортом.

При перевезенні використовується маскування наркотиків під продукти харчування, корм для тварин або використовуються схованки (подвійне дно, спеціально виготовлені контейнери, особистих речах, одязі, спеціях, туалетному приладді, продуктах харчування, аудіо-, відеотехніки, дитячих іграшках тощо).

Найрозповсюдженим способом приховування наркотиків при перевезенні в автотранспорті – під ковпаками коліс, під сидіннями, в акумуляторах і під ними, у декоративних подушках, у бензобаках, виїмках під запасними колесами та в інших місцях.

Залізничним транспортом вони можуть перевозитись як і в багажу особи, так і в самому вагоні поїзда, який заздалегідь наповнили наркотичними засобами. За даними дослідження І. В. Пирога, при перевезенні наркотиків залізничним транспортом вони можуть приховуватися у таких місцях: в обшивках стін та стелі пасажирського купе – 14 % випадків; в обшивках стін та стелі вагона – 4 %; в особистих речах пасажирів – 41 %; у технологічних місцях (рундуки для вугілля, міжстельовий простір над вбиральнями та тамбурами вагонів, радіатори опалення, сміттєзбиральники, люки над електрощитами, вентиляційні люки, ніші для котлів опалення) – 7 %; серед майна (постільної білизни, ковдр, подушок тощо) у службовому купе провідників – 5 %; у туалеті пасажирського потяга – 5 %; у технічних пристроях локомотиву – 14 % [1, с. 41].

Перевезення авіатранспортом є найскладнішим, оскільки присутній багатоетапний митний контроль людини і її багажу. У цьому випадку наркотичні засоби ховають у вигляді продуктів харчування, в подвійному дні багажу, дитячих іграшках тощо. Розповсюдженим методом перевезення є перевезення наркотиків на тілі та у порожнинах тіла людини, у тому числі у шлунку (при упаковці наркотиків певним чином).

Незаконний збут наркотиків пов'язаний зі способами придбання, які є вельми різноманітними, що зумовлено з ризиком збувальника і покупця бути затриманими правоохоронними органами, а тому вони постійно удосконалюються. Можуть бути виділені відкриті способи збуту (передача наркотику і грошей) і замасковані (під виглядом передачі речей: газети, книжки, іграшки тощо). З метою приховування злочину іноді використовується так званий «безконтактний спосіб збуту наркотиків», суть якого полягає в тому, що збувальник приховує заздалегідь розфасовані наркотичні засоби в різних місцях (у землі, у кущі, під камінням тощо) і після одержання ним грошей

вказує покупцю місце знаходження наркотику. При передачі наркотику таким способом збувальник уникає безпосереднього контакту з покупцем в обумовленому місці [2]. В наш час – це найбільш популярній та проблематичний спосіб збуту наркотичних засобів. Через спеціально обладнані сайти, наприклад «Telegram», продавець створює електронного бота в якому викладає наркотичний засіб його опис. Бот виконує всі функції продавця. Для того що б придбати наркотичну речовину, покупцеві потрібно виконати декілька нескладних дій: вибрати місто, потрібний йому товар. Після цього буде показано на яких вулицях перебувати дана речовина, а вибравши вулицю, надається можливість вибрати спосіб оплати серед електронних гаманців. Далі, що б оплатити покупку, покупцеві надсилається номер електронного гаманця, після оплати, адреса видається автоматично.

Проаналізувавши особливості розслідування та збуту наркотичних засобів, можна зробити висновок, що проблематика полягає у тому що навіть більш молодша ланка населення має вільний доступ до придбання наркотиків через соціальні мережі. Це знижує можливість ідентифікувати особу збувальника, та ускладнює попередження злочину.

Бібліографічні посилання

1. Пиріг І. В. Методика розслідування незаконного перевезення наркотичних засобів залізничним транспортом: навчальний посібник. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2016. 184 с.

URL: <http://dduvs.in.ua/biblioteka/biblioteka-studenta-dduvs/pidruchniki-posibniki/metodyka-rozsliduvannya>.

2. Криміналістична характеристика злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних засобів. URL: <https://lawbook.online/kriminalisticheskaya-metodika-uchebnik/kriminalistichna-harakteristika-zlochiv-69138.html>.
